

§ 421

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta laiksi ilmastolain muuttamiseksi

HEL 2024-007597 T 03 00 00

VN/28405/2023

Päätös

Kaupunginhallitus antoi ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamiseksi seuraavan lausunnon:

Helsingillä on olemassa oleva ilmastosuunnitelma ja kunnianhimoinen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2030. Ilmastolaki ei olisi vaikuttanut Helsingin tulevan valtuustokauden ilmastosuunnitelman valmisteluun eikä sen toimeenpanoon, sillä Helsingin toiminta ilmastoasioiden osalta ylittää selvästi laissa kuvatun tason.

Suomen tasolla tarkasteltuna ilmastosuunnitelman laatimista koskevan veloitteen kumoamisella voi kuitenkin nähdä myös kielteisiä vaikutuksia. Erityisesti pienemmillä kaupungeilla ei ole samanlaisia resursseja kuin Helsingillä tehdä pitkäjänteistä ilmastotyötä ja rakentaa sen johtamiseen liittyvää tietopohjaa ja suunnitelmia. Ilmastolain velvoite suunnitelman laatimiseksi ja siihen liittyvä tuki tasaisi osaltaan edellytyksiä edistää ilmastoasioita kaupunkitasolla. Suomen ympäristökeskuksen päästötietopalvelun jatkaminen tukee ilmastotyön jatkumista kunnissa mutta ei sen suunnitelmallisuuden tai vaikuttavuuden paranemista.

Kaupungeilla ja kunnilla on keskeinen rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Kaupungit ja kunnat vastaavat Suomessa valtaosasta merkittävimmistä päästöihin vaikuttavista toiminnoista, kuten maankäytöstä, liikenteen suunnittelusta ja kunnallisten energiayhtiöiden päästötiekartoista. Kaupunkien ja kuntien toimet mahdollistavat sekä asukkaille että niissä toimiville yrityksille edellytykset toimia ilmastovii- saasti. Tätä kuntien toimivaltaa ei ole millään muulla toimijalla. Tätä oh- jausvaltaa ja sen kautta syntyviä päästövähennyksiä ei kannata jättää käyttämättä ilmastotyössä. Kaupungit ovat myös erittäin alttiita muuttu- van ilmaston aiheuttamille sään ääri-ilmiöille, minkä vuoksi päästövä- hennykset ja ilmastonmuutoksen hillintä ovat niille kriittisiä kysymyksiä erityisesti pitkällä tähtäimellä. Ilmastolain velvoite ilmastosuunnitelman laatimiseksi vahvistaisi kuntien kykyä huomioida ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen omassa toiminnassaan.

On ilmastotoimien johdonmukaisuuden ja ennustettavuuden kannalta olennaista, että jokaisella hallinnon tasolla sitoudutaan siirtymään il-

mastokestävään toimintaympäristöön reilusti. Kuntien osalta niiden ilmastosuunnitelmat ovat tässä tärkeä työkalu.

Edellä olevan perusteella Helsingin kaupunki ehdottaa, että ilmastolaikiin ei tehdä muutosta kuntien ilmastovelvoitteen kumoamisesta.

Käsittely

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lisätään lausunnon kappaleen 4 neljänneksi lauseeksi:

Tätä kuntien toimivaltaa ei ole millään muulla toimijalla. Tätä ohjausvaltaa ja sen kautta syntyviä päästövähennyksiä ei kannata jättää käyttämättä ilmastotyössä.

Lisätään lausunnon viimeiseksi kappaleeksi seuraava:

Edellä olevan perusteella Helsingin kaupunki ehdottaa, että ilmastolaikiin ei tehdä muutosta kuntien ilmastovelvoitteen kumoamisesta.

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Laura Kolehmainen: Lisätään lausunnon uudeksi viidenneksi kappaleeksi:

On ilmastotoimien johdonmukaisuuden ja ennustettavuuden kannalta olennaista, että jokaisella hallinnon tasolla sitoudutaan siirtymään ilmastokestävään toimintaympäristöön reilusti. Kuntien osalta niiden ilmastosuunnitelmat ovat tässä tärkeä työkalu.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Laura Kolehmaisena vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Anniina Iskanus, Mika Raatikainen, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Elisa Gebhard, Shawn Huff, Kasper Kivistö, Laura Kolehmainen, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

24.06.2024

Asia/15

Poissa: 1
Johanna Laisaari

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Laura Kolehmaisena vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 8–6 (1 poissa).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6
Anniina Iskanius, Mika Raatikainen, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8
Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Elisa Gebhard, Shawn Huff, Kasper Kivistö, Laura Kolehmainen, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Poissa: 1
Johanna Laisaari

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 8–6 (1 poissa).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Lausuntopyyntö 24.5.2024, liite, esitys
2 Lausuntopyyntö 24.5.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamiseksi seuraavan lausunnon:

Helsingillä on olemassa oleva ilmastosuunnitelma ja kunnianhimoinen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2030. Ilmastolaki ei olisi vaikuttanut Helsingin tulevan valtuustokauden ilmastosuunnitelman valmisteluun eikä sen toimeenpanoon, sillä Helsingin toiminta ilmastoasioiden osalta ylittää selvästi laissa kuvatun tason.

Suomen tasolla tarkasteltuna ilmastosuunnitelman laatimista koskevan veloitteen kumoamisella voi kuitenkin nähdä myös kielteisiä vaikutuksia. Erityisesti pienemmillä kaupungeilla ei ole samanlaisia resursseja kuin Helsingillä tehdä pitkäjänteistä ilmastotyötä ja rakentaa sen johtamiseen liittyvää tietopohjaa ja suunnitelmia. Ilmastolain velvoite suunnitelman laatimiseksi ja siihen liittyvä tuki tasaisi osaltaan edellytyksiä edistää ilmastoasioita kaupunkitasolla. Suomen ympäristökeskuksen päästötietopalvelun jatkaminen tukee ilmastotyön jatkumista kunnissa mutta ei sen suunnitelmallisuuden tai vaikuttavuuden paranemista.

Kaupungeilla ja kunnilla on keskeinen rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Kaupungit ja kunnat vastaavat Suomessa valtaosasta merkittävimmistä päästöihin vaikuttavista toiminnoista, kuten maankäytöstä, liikenteen suunnittelusta ja kunnallisten energiayhtiöiden päästötiekartoista. Kaupunkien ja kuntien toimet mahdollistavat sekä asukkaille että niissä toimiville yrityksille edellytykset toimia ilmastovii- saasti. Kaupungit ovat myös erittäin alttiita muuttuvan ilmaston aiheut- tamille sään ääri-ilmiöille, minkä vuoksi päästövähennykset ja ilmas- tonmuutoksen hillintä ovat niille kriittisiä kysymyksiä erityisesti pitkällä tähtäimellä. Ilmastolain velvoite ilmastosuunnitelman laatimiseksi vah- vistaisi kuntien kykyä huomioida ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen omassa toiminnassaan.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Ympäristöministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa luonnokses- ta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamiseksi. Lausuntoa on pyydetty 5.7.2024 mennessä

Ilmastolakiin (423/2022) lisättiin maaliskuussa 2023 kunnan velvoite laatia ilmastosuunnitelma ja päivittää se vähintään kerran valtuusto- kaudessa. Voimassa olevan ilmastolain mukaan ensimmäinen ilmasto- suunnitelma on laadittava valtuustokaudella 2025 - 2029. Hallituksen esityksen luonnoksen mukaan ilmastolakiin ei jatkossa sisältyisi kuntia koskevia velvoitteita.

Manner-Suomen 293 kunnasta useammalla kuin 85 kunnalla on jo tällä hetkellä oma ilmastosuunnitelma. Kaikilla yli 100 000 asukkaan kaupungilla ja valtaosalla yli 50 000 asukkaan kaupungeista on ilmastosuunnitelma. Suuret ja keskisuuret kunnat ovat keskeisimmät toimijat ilmastopäästöjen vähentämisessä. Valtakunnallisesti merkittävien päästövaikutusten saavuttaminen pienten kuntien ilmastosuunnitelmien avulla on epätodennäköisempää. Suunnitelmien laatiminen lisää hallinnollista taakkaa sekä kunnissa että valtiolla, ja ilmastosuunnitelmien laatimiselle on vaikea tunnistaa selkeää päästövähennyspotentiaalia.

Ilmastolain kunnan ilmastosuunnitelman laatimista koskeva velvoite ehdotetaan kumottavaksi. Samalla muutettaisiin lain soveltamisalaa niin, ettei ilmastolakia sovelleta kunnan viranomaisiin. Esityksen tavoitteena on osaltaan tasapainottaa valtiontaloutta ja karsia kuntien hallinnollista taakkaa.

Suomen ympäristökeskuksen lakisääteistä tehtävää päästötietopalvelun ylläpitäjänä jatkettaisiin. Jatkamalla kuntien päästötietopalvelun ylläpitoa tuettaisiin kuntien vapaaehtoisen ilmastotyön jatkumista.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 24.5.2024, liite, esitys
- 2 Lausuntopyyntö 24.5.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö